ئومر بويى تيانشاندى جانىنداي جاقسى كوردى

ـــ ايگىلى جازۇشى جوۋ تاۋدى ەسكە الۇ

ماده‌نيەت ايا‌سى

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئەتلەسى گاۋ فاڭ

11 ـ ايدىك 4 ـ كۇنى ساعات 13تەن 30 مينۇت وتكەندە، ايگىلى جازۇشى، تۇڭعىش كەزەكتى لۇشۇن ادەبيەت سيلەنىك يەگەرى جوۋ تاۋ تۇتقيل جۇرەك بۇلشق ەتىنىڭ ولەتتەنۇىمەن ۇرىمجىدە 77 جاسىندا دۇنيە‌دەن ئوتتى. حابار تارالسىمەن قايعى مەن قاسىرەت كەرنەدى، ونىڭ قالامداس دوستارى، تۇىس ـ تۇعانداري، دوس ـ جاراندارى جانە ونى جاقسى كورەتىن وقىرماندار تركەس ـ تىركەس حات جازىپ ازا ئبىلدىرىدى، ئبىرتالاي ادام شينجياڭنىڭ سىرتىنان كەلىپ، شينجياڭنىڭ ادەبيەت ىستەرىنىڭ داڭۇنا ۇلەس قوسقان ادەبيەت ايدىنىندا‌ى وسى اعا بۇىنعا قۇرمەت ئبىلدىردى.

ئوزى دە اسكەري جازۇشى بولعان مويان مىرزا دا كونە دوسى تۇرالى قايعىلى حابارداى تىكسىنە ەستىگەننەن كەيىن، تەلەفوندا ەڭىرەپ جىلاپ، مىناداي ازالىق جازدى: تاۋ اعامىز دۇنيە سالدى، ادەبيەت ايدىنى ايرىلدى اقبوز اتىنان؛ ولەڭدەرى ماڭگى قالدى، وقىرماندارى وقىدى ولەڭدەرىن قايعىرعان.

"شينجياڭدى سۇيگەن، شينجياڭدى تۇسىنگەن، شينجياڭدى قورعاعان، شينجياڭدى جازعان، شينجياڭدى القاعان، بۇكىل سانالى عۇمىرىن وسناۋ ىرىستى القاپقا ارناعان ئبىر ادەبيەت البى ارامزدان كەتتى". بۇل ئسوز وسناۋ القاپتى مەكەندەگەن سانسىز جانىنىڭ جۇرەگىندەگى مۇڭدى ئبىلدىردى.

تيانشان تاۋىنىڭ ەركەسى

1946 ـ جىلى 3 ـ ايدىك 15 ـ كۇنى جوۋ تاۋ سانشيدەگى لۇچىك اۋدانىنىڭ ماچاڭ قىستاعىندا، سول كەزدەگى 8 ـ ارميانىڭ باس شتابى تۇرعان جەردە دۇنيەگە كەلگەن. ول «مەن كەلدىم» دەگەن شعارماسىندا: انامنىڭ تولعاعى اۋىر بولعاندىقتان، بىرەۋ سىرتتا ملتىقتى تارس ەتكىزىپتى، سودان "قورقىپ كەتىپ تۇىپپىن"، ـ دەپ جازادى. ول وسىنداي تىكسىندىرەرلىك تاسىلمەن دۇنيەگە كەلگەن ەكەن. 1950 ـ جىلى اتا ـ اناسى ارمياەن بىرگە بەيجيڭگە كەلدى ئارى كاسپ اۋىستىرىپ قىزمەت ىستەدى. 1955 ـ جىلى 9 جاستاعى جوۋ تاۋ اتا ـ اناسىمەن بىرگە ۇرىمجىگە كەلىپ قونىستاندى، ول ئۇرىمجىنى وزىمەن بىرگە ەسەيپ كەلە جاتقاندايى سەزدىنەدى، ونىڭ 200 ـــ 300 مىڭ ادامدىق شاعىن شەكارالىق قالاشقتان قازىرگى قانشا ەسە كەڭەيگەنى بەلگىسىز ميلليوندىق دەڭگەيدەگى حالىق سانى بار ئىرى قالاعا اينالعانىن كوردى.

جوۋ تاۋ بالا كەزىنەن زەيىندى دە زەرەك، قاعىلەز دە شيراقى ەدى، 14 جاسىندا اۋتونومياىلى رايوندىق ۇستەل دوپ كاسپىتىك قۇراماسىنا تاڭدالىپ، جۇرتتىڭ ئبارى قىزىعا قارايتىن ورەن سپورتشىعا اينالدى. الايدا، ئبىر جىلدان كەيىن دوپ سوعۋ ئوزىنىڭ ومىرلىك نساناسى بولا المايتىنىن اڭعارىپ، قۇرامادان شعۇدى ىرىقتىلقپەن تالاپ ەتىپ، ئۇرىمجى قالالىق 1 ـ ورتا مەكتەپكە وقۋعا قايتادى. ۇستەل دوپ ونىڭ اسقاق ارتىقشىلىعىنا اينالىپ، ونى 1963 ـ جىلى جانە 1965 ـ جىلى جەكە ـ جەكە ئۇرىمجى ورتا مەكتەپ وقۋشىلارى جانە شينجياڭ داشۋەسى ۇستەل دوپ ەرلەر جەكە سايىسىنىڭ اعا جۇلدەگەرى ەتەدى. قىسقا عانا سپورتشىلىق ئومىر ونىڭ جاي ادامداردان وزگەشە توزىمدىلىگى مەن قاجىرلىلىعىن جەتىلدىرەدى. ورتا مەكتەپتە ادەبيەتتى ۇناتىپ قالعاننان كەيىن، ول ئار كۇنى ەستەلىك جازىپ، 3 جىلدا 10 داپتەردى تولتىرادى. ول ئوزى كەيىن بىلاي دەيدى: "ۇستەل دوپ ويناپ جۇرگەندە، ادام ەڭ جوعارى دەڭگەيگە جەتۋ ئۇشىن، ئسوز جوق، ئادىسىن تۇرلەندىرۋى كەرەكتىگىن اڭعاردىم. مەنىڭ ەرتە كەزدەگى ادەبيەت جاتتىعۋلارىمنىڭ ئبارى نەگىزگى شەبەرلىك جاتتىعۋلارى ەدى، نەگىزىنەن كەيىپكەرلەر تەز جازباسى، پىكىرتالاس، لىريكا سياقتىلار، بارلعى شالقما بولاتىن". وسى ادەتىن ول جوعارى مەكتەپكە جانە قىزمەتكە شققانعا دەيىن جالعاستىرىپتى.

الدىڭعى عاسىردىڭ 70 ـ جىلدارىنىڭ باسىندا جوۋ تاۋ ولەڭ جازا باستايدى. 1972 ـ جىلى «شينجياڭ گازەتىندە» تىرناق الدى تۇىندىسى «ورمان الاڭىنداعى جاڭا اسكەر» جاريالانادى. جوۋ تاۋدىڭ ادەبيەت ايدىنىنىڭ نازارىن اۋدارۋى 1978 ـ جىلى «شينجياڭ ادەبيەت ـ كوركەمونەرى» جانە «پوەزيا جۇرنالىندا» جاريالانعان «تيانشان الابىندا» اتتى داستاننان باستالدى. ئدال سول كەزدە دراماتۇرگ ساۋ يۇي دە شينجياڭعا كەلە قالىپ، وسى داستاندى كورىپ، قاتتى سۇيىنەدى، ۇرىمجىدەگى ئبىر مىڭ ادامدىق باس قوسۋدا بىرنەشە شۇماعىن مانەرلەپ وقىپ، شينجياڭدا دارىندى بار ەكەنىن ايتادى. سول تۇستا، بۇكىل ەل سياقتى شينجياڭدا دا پوەزىيالىق راي كۇشتى بولدى. ئتىپتى قاشقار ئجۇن توقماشىلىق فابريكاسىنداعىلاردىڭ ئوزى «پوەزيا جۇرنالىنا» جازىلاتىن، ولەڭنىڭ اتىنىڭ ئوزى ايتىپ تۇرعانداي، لەزدە تيانشان الابىنا تارالادى.

1979 ـ جىلى 33 جاستاعى جوۋ تاۋ 8 جىل قىزمەت ىستەگەن قاشقاردان كەتىپ، تيانشانىنىڭ وڭتۇستىگىنەن سولتۇستىگىنە ورالىپ، ئۇرىمجى اسكەري رايونى ماده‌نيەت ئبولىمى شعارماشىلىق گرۋپپاسىندا كاسپىتىك جازۇشى بولدى. سول جىلى ونىڭ قۇانىشتى ىستەرى تولاستامادى: داڭقپەن پارتياعا مۇشە بولدى، كوكەيىنەن كەتپەي جۇرگەن اسكەر بولسام دەگەن ارمانى ورىندالدى، العاشقى ولەڭدەر جيناعى «تامىزداعى باۋ باقشا» باسپادان شقتى.

وسىدان باستاپ جۇرت شينجياڭدا ولەڭ جازاتىن جوۋ تاۋ دەگەن اسكەر بار ەكەنىن بىلەدى.

ادەبيەت ايدىنىنداعى اقبوز ات

"جاپان تۇزدە قۇمدى بوران تىنىم تاپپاي ەسىرىپ، مويىنىن سوزىپ مۇڭايادى، ماڭگى جەتپەس كوكجيەككە تەسىلىپ... («كەرقۇلان ئۇيىرى») "قاسيەتتى تاۋ» جانە «كەرقۇلان ئۇيىرى» اتتى ولەڭدەر جيناعىنىڭ ارقاسىندا جوۋ تاۋ "جاڭا شەكارالىق بەكىنىس ولەڭدەرىنىڭ" ۇاكىلدىك اقىنىنا ايالدى، سانسىز وقىرمان ونىڭ ولەڭدەرىنەن شينجياڭنىڭ كەڭ ـ بايتاق دالاسىن، قۇلازۇ مەن ەرشىمدىلىكتى تۇيسىنەدى. ونىڭ ولەڭدەرىنە "اسقاق، كەرەمەت، قايسار، بايىپتى جانە سالتاناتتى سىندى كوركەمونەرلىك ستيل قازىرگى جۇڭگولقتاردىڭ ەستەتيكالىق كەڭىستىگىن بايىتىپ، ئبىر ئداۋىردىڭ ولەڭ ستيلىن اشتى" دەگەن جالپى جۇرت مويىندالعان باعا بەرىلدى. ونىڭ پويەزياداعى جەتىسىتكەرى وتكەن عاسىردىڭ 80 ـ، 90 ـ جىلدارىنداعى باتىس بولىكتەگى شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىندا ئبىر وشپەس تۇىندى سانالادى.

1987 ـ جىلى شينجياڭ اسكەري رايونى 1 ـ تامىز تەاترحاناسىندا "جوۋ تاۋ ولەڭ ـ جىرلارىن مانەرلەپ وقۋ جيناىسىن" وتكىزدى. ئدال داۋىرلەپ تۇرعان ساتىندە ول ولەڭگە قوش ايتىپ، ئوزىنىڭ بولاشاقتا شەعارماشىلىق تاسىلىندە شالقما جازۇعا اۋىسىتىندىعىن جاريالادى، ويتكەنى ونىڭ وينىشا جۇڭگونىڭ رەالىستىك ادەبيەت ستيلىندە شالقما جىلىمدىعى ەڭ كۇشتى ەدى. تۇڭعىش شالقماسى «كۇنەس تۇلپارىنان» شالقمالار جيناعى «دۇنيەدە سىرەك كەزدەسەتىن قۇسقا»، ودان «ۇلى قورعان بويىنداعى كوشپەندى مالشىلارعا» دەيىن، "ولەڭنىڭ يىعندا تۇرعان، قانداستىعى وزگەرمەگەن" وسى شالقمالاردىڭ كوز ايالىسى كەڭ، ەركىن دە اشىق، تابيعات كورىنىستەرىن سۇرەتتەۋ بارىسىندا پاراساتتى تولعانىسپەن توعىسقان، ايىندى ترشىلىك بويۋاۋى بار، جۇڭگونىڭ قازىرگى زامان شالقما شعارماشىلىعىنداعى سالتاناتتى ئبىر كورىنىستى قالىپتاستىردى.

جاس كەزىندە 20 نەشە جىل ولەڭ جازىپ، 40 جاسىندا شالقما جازۇعا اۋىسىپ تاعى 20 نەشە جىل جازۇشىلىقپەن اينالىستى، 72 جاسىندا تۇڭعىش رومانى «باتىس ساپارى ەستەلىگىن» جازدى، ئبىر سارىندىلىقتان اۋلاق بولۋ، ئوزىن قايتالاماۋ، ادەبيەتتىڭ اسقاق جانە كىرشىكسىز قاسيەتىن قورعاۋ جوۋ تاۋدىڭ ومىرلىك تالپىنىسى بولدى. ول كەزىندە مەديالارعا: "ئبىر ادام ومىرىندە ئبىر عانا ئىستى ىستەي الادى، مەن ومىرىمدە تەك جازۇمەن عانا اينالىستىم"، ـ دەگەن ەدى.

سىنشى يىن شى بىلاي دەگەن ەدى: "جوۋ تاۋدىڭ 'وزىندىك تانىمى' جۇڭگو جازۇشىلارى اراسىندا سىرەك كەزدەسەدى، سوندىقتان سوزدەرى توتەنشە تارتىمدى. ول ادامدى بىلىمىمەن نەمەسە ادەبي شەبەرلىگىمەن باۋرامايدى، ونىڭ بايقاتقان تارتىمدىلىعى بۇكىلدەي شىنشىل دا سۇيكىمدى دارالىعىندا" . كوپ ادامنىڭ نازارىندا، ول قازىرگى ادەبيەت ايدىنىنداعى دارالىق تارتىمدىلىعى مەن ادەبي قاسيەتى ەڭ كۇشتى جازۇشىلاردىڭ ئبىرى.

اقىن شىن ۇي بيىل جازدا ۇرىمجىگە قايتىپ جوۋ تاۋعا امانداسا بارعانىندا، جوۋ تاۋ وعان تەبىرەنە ئبىر جاڭا رومان جازباقشى ەكەندىگىن ايتادى. "بۇل كەزدەسۋدىڭ ماڭگىلىك قوشتاسۋ بولارىن كىم ويلاعان، وعان ارناپ جازعان ولەڭىم دە ازا ولەڭى بولىپ قالدى. شينجياڭدا تۇرعان 30 جىلدا ول جاسى ۇلكەن اعا، قامقور ۇستاز، شاراپ دوس، ئازىلى جاراسقان دوس بولدى، جاس بۇىندى جەتەلەدى، شابىتتاندىردى. ئبىر ئداۋىر ادەبيەتىنىڭ 'سۇراپىل تولقىنى'، 3000 حانزۇ ئاربىنىڭ باتىرى. شعارمالارى باردا، جوۋ تاۋ ماڭگى ولمەيدى"!

جازۇشى لۇ يىپىڭنىڭ 1992 ـ جىلدىڭ قەسىندا تۇڭعىش رەت جوۋ تاۋدى كورگەن كەزى ئالى كۇنگە ەسىندە: السىتان ەڭگەزەرەدەي بىيىك اسكەري ادامنىڭ تۇرعانىن كوردىم، كەلىسكەن، رەتتىى ادام ەكەن. "ونىڭ اقىندىق جىگەرى اق تەرەكتەي ەڭسەلى ەدى. مەن ئالى كۇنگە دەيىن قيالىمدا‌عى جۇڭگونىڭ بايىرعى زامان اقىندارىنىڭ قاسيەتى ئبىر ئتۇرلى سىرلى تاسىلمەن وعان داريعان دەپ ويلايمىن".

جوۋ تاۋدىڭ جىلقىنى جاقسى كورەتىنى جۇرتقا ايگىلى، ولەڭدەرى مەن شالقمالارىندا دا جىلقى تۇرالى كوپتەگەن ايگىلى شعارمالار بار. جىلقىنىڭ ەركىن كوسىلە شابۋى، ارىندى دا اسىل قاسيەتى دە ەجەلدەن ونىڭ رۇحانى تالپىنىسى بولدى. اقىن بەي يە بىلاي دەپ ازالىق جازدى: "ۇلى قورعان بويىندا جەل ازناپ، كوزىنەن جاس تامدى باتىرىدىڭ، تيانشاندا شۇ اساۋداي قۇيععان، بوعداعا قايتتى رۇحى اسلدىڭ". ونىڭ ماڭگىلىك ساپارىندا تۇلپار سەرىك بولسىن دەپ تىلەيمىز.

شينجياڭنىڭ سرالعى دوسى

جوۋ تاۋعا شينجياڭنان كەتۋگە تالاي رەت وراي كەلگەنمەن، ول بارىنەن باس تارتتى. ئبىر جولى بەيجيڭ داشۋەسىنىڭ باتىس ئوڭىر ماده‌نيەت تاراتۋ، اۋىس ـ كۇيىس قوعامنان كەلگەن 15 جوعارى مەكتەپ وقۋشىسى ونمەن اڭگىمەلەسىپ، مۇنىڭ سەبەبىن سۇراعاندا، ول وزىنە شعارماشىلىق شابىتى مەن قاينار بۇلاعىن سىلاعان شينجياڭداي ماده‌نيەت قۇنارلى توپىراعىنان كەتە المايتىندىعىن ايتادى. "كەيدە ەگەر باسقا جەرگە بارسام، رادىودان شينجياڭنىڭ حالىق ئانىن تىڭداپ، تەلەۋيزوردان شينجياڭنىڭ تاۋ ـ وزەندەرىن كورگەن سايىن ىشتەي قاتتى ازاپتانىپ، كوز جاسىمدى كولدەتەمىن ەوي دەپ ويلايمىن"، ـ دەيدى ول.

جازۇشى فلڭ شوۋ بىلاي دەپ ەسكەدى: ئومىرىمنىڭ ەڭ ئبىر قيىن جىلدارىندا جوۋ تاۋ مىرزا ماعان ەشتەڭە دە ورنىن باسا المايتىن ئومىر ۇستانىمىن بەردى. ول قىستىڭ ئبىر ايلى ئتۇنى بولاتىن، ول: "ادەبيەت دەگەنىمىز ئبىر ئتۇرلى سەنىم، بەينە شينجياڭدىقتاردىڭ جۇرەگىندەگى تيانشان تاۋىنا ۇقسايدى"، ـ دەدى.

جوۋ تاۋ: "تيانشاندى سومداعان 6 ۇزاق شعارمام بار، ول شينجياڭ مەن مەنىڭ ادەبيەتىمدى تۇسىنۋدەگى كىندىك ئسوز" دەگەن بولاتىن. «قاراشار جازبالارى»، «جەمسارى ەستەلىكتەرى»، «كۇزگى دلە ەستەلىكتەرى»، «يرەلەڭدەگەن قىراتتار»، «بۇراتالا قىسىنان تىكسىنۋ»، «حوتان جىرلارى» سياقتى 20 مىڭ ئارىپ كولەمىندەگى 6 اسا كولەمدى شالقمانى ول ىشتەي قاتتى ۇناتتى جانە قاستەرلەدى. "ول وسى داۋىردە تۇلاپ جاتقان ئار ئتۇرلى كوركەمونەر اعىمىندا، ماده‌نيەت وزگەرىسىندە قايتەرىن بىلمەي اسپ ـ ساسقان جوق، ول ئوزىنىڭ قوس جانارى ارقىلى تابان استىنداعى جەرگە ئۇڭىلۋدى ەشقاشان ۇمىتقان ەمەس". كوپ جىلدان كەيىن ئازىلى جاراسقان دوسى يىن شىنىڭ جازعان وسى باعاسىن كورگەن جوۋ تاۋ ئوزىنىڭ جازعاندارىنىڭ تەككە كەتپەگەنىن ايتىپ قاتتى ئسۇيىندى.

جوۋ تاۋ ادامدار مەن ىستەرگە ئوزىنىڭ ەڭ شىنايى كوزقاراسىن جاسىرماي ايتىپ، كەنامشىل، قاتال بولعانمەن، تەك شينجياڭعا كەلگەندە ىلعي دا جۇرەكتەن شققان شىنايى سۇيىسپەنشىلىگىن بەينەلەيدى. «وڭتۇستىك تۇلعالار اپتالىق جۇرنالىنىڭ» تىلشىلىگىن قابىلداعاندا، ول بىلاي دەدى: "مەن ئومىر بويى شينجياڭنان كەتپەيمىن، ولسەم دە وسىندا جاتام. ەگەر شينجياڭدى سۇيسەڭ، ونى باستان ـ ايا‌ق قىزۋ ئسۇيۋىڭ، ودان ايرىلماۋىڭ كەرەك. ەگەر ىستەگەن نەندەي ئبىر ماعىنالى ئىسىم بار بولسا، مەنىڭشە، ول وسىنداي ئبىر شەت ـ شالعاي جەردە جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ماده‌نيەتىن بارىنشا تاراتقانىم بولار".

شي ـ اندىق اقىن حا يانليك ئوزىن جوۋ تاۋدىڭ "قاراپايىم جان كۇيەرى" دەپ اتايدى، ول ازا ئبىلدىرۋ ماقالاسىندا بىلاي دەپ جازادى: جوۋ تاۋ ۇاكىل بولعان ئبىر ئتۇرلى شينجياڭنىڭ دەگدارلىعى ەشكىمدە جوق. ويتكەنى شينجياڭدا ودان ارتىق ادال تۇرمىس كەشىرىپ جاتقان، شينجياڭدى سۇيەتىن، شينجياڭدى تۇسىنەتىن، شينجياڭدى جازاتىن ەشقانداي جازۇشى جوق...

68 جىلدىق ئتان مەن جان توعىسۋىندا، جوۋ تاۋ شينجياڭمەن بايا‌عىدا ـ اق سىرالعى دوس بولىپ كەتكەن. ونىڭ "ئبىر ادام جانە شينجياڭ" دەگەن اۋىزشا ئومىر بايانىندا ايتقانىنداي: "مەن 9 جاسىمدا شينجياڭعا كەلدىم، تيانشاندا قارتايىپ كوز جۇمۋ دەگەن نە ماعىنانى بىلدىرەدى؟ مەن ئومىر بويى بۇل جەرگە، جۇڭگو توپىراعىنىڭ التىدان ئبىرىن ۇستايتىن وسى جەرگە وپاسىزدىق جاسامادىم... بۇرىنعىلار: ارداگەرلەر قيماس دوسى ئۇشىن ولەدى دەيدى ەكەن، ال مەن ارداگەرلەر سىرالعى جەرى ئۇشىن ولەدى دەيمىن".

(باسى 1 ـ بەتتە)

قازىر شەكارادان كىرەتىن جۇك اۋتومو‌بيلدەرى الدىمەن كەدەندىك تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، ونان سوڭ شەكارالىق تەكسەرۋ جۇرگىزەدى.

الاتاۋ ساعاسى شەكارادان كىرىپ ـ شىعۋ شەكارالىق قورعانىس تەكسەرۋ پۇنكتىنىڭ شەكارادان كىرۋدەگى تولىق كۇندىك اۋتومو‌بيل تۇلعاسىن تەكسەرۋ بولمەسىندە ئتىلشى تەكسەرۋ بولمەسىندە 4 اۋتومو‌بيل جولى بار ەكەنىن كوردى.

"بۇرىن تەك 2 اۋتومو‌بيل جولى عانا بار بولاتىن، جۇك اۋتومو‌بيلىن تەكسەرۋدەن وتكىزۋ ادەتتە 20 مينۇت ايالاسىندا بولاتىن. قازىر اۋتومو‌بيل جولىن كوبەيتىپ، شەكارادان كىرگەن 8 جۇك اۋتومو‌بيلىن ئبىر ۋاقىتتا تەكسەرۋگە بولادى. تەكسەرۋ ئتارتىبى ساپالىلاندىرىلعاننان كەيىن، ئبىر جۇك اۋتومو‌بيلىن تەكسەرۋ ۋاقىتى 10 مينۇتقا جەتپەيدى"، ـ دەدى الاتاۋ ساعاسى شەكارادان كىرىپ ـ شىعۋ شەكارالىق قورعانىس تەكسەرۋ پۇنكتى مىندەت وتەۋ 2 ـ اترەتىنىڭ ورىنباسار باستىعى ساۋ جيانگو.

تاس جول شەكارا وتكەلىندە ئتىلشى شەكارادان كىرگەن جۇك اۋتومو‌بيلدەرىنىڭ اۋتومو‌بيل تۇلعاسىن تەكسەرۋ بولمەسىنەن شعىپ، جاڭادان سالىنعان تاس جول ارقىلى شوعىرلى تەكسەرۋ ورتالعىنا توتە جەتىپ، جالپى بارىستىڭ تولىق جۇزەگە اسقانىن كوردى. شەكارادان شىعاتىن جانە شەكارادان كىرەتىن جۇك اۋتومو‌بيلدەرى مەن جولاۋشىلار اۋتومو‌بيلدەرىنىڭ بارلىعىنىڭ ارناۋلى جولى بار، جولدى ەندىگارى ورتاق پايدالانبايدى ەكەن.

2022 ـ جىلى الاتاۋ ساعاسى تاس جول شەكارا وتكەلىنەن كۇننە ورتا ەسەپپەن 280 نەشە اۋتومو‌بيل كىرىپ ـ شىعىپ، كۇندىك جۇك مولشەرى ەڭ كوپ بولعاندا 4700 تونناعا جەتكەن. الاتاۋ ساعاسى تاس جول شەكارا وتكەلىنىڭ قوس باعىتتاعى ەكى اۋتومو‌بيل جولىنىڭ جوبالانۋى شەكارا وتكەلىنىڭ كەدەننەن وتكىزۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۋعا تۇسۋاۋ بولاتىن بوگەتكە اينالدى.

الاتاۋ ساعاسى تاس جول شەكارا وتكەلىنىڭ كەدەننەن وتكىزۋ قۋاتىن جوعارىلاتۋ 2 ـ مەرزىمدىك قۇرىلىس نىسانى وسى سەبەپكە بايلانىستى جارىققا شقتى. اتالعان نىسانعا 168 ميلليون يۋان قارجى قوسىلىپ، مەملەكەت قاقپاسىندا‌عى بەلگىلەنگەن اۋماققا ورنالاسقان، جاڭادان 92. 1 كيلومەترلىك قوس باعىتتا 4 اۋتوكولىك قاتار جۇرەتىن كەدەننەن ئوتۋ تاس جولى، بىرلەسپ تەكسەرۋ زالى سالىندى، سوندايى ـ اق كەدەن جانە شەكارالىق تەكسەرۋ قۇرىلعىلارى سايكەستى سالىندى.

"بۇل نسان ئالى دە سناق رەتىندە سكە قوسلۋ ساتىسندا تۇر، 1000 اۋتومو‌بيل قاتىنايدى دەپ جوبالاندى. قازىر تاس جول شەكارا وتكەلىندە كەدەننەن وتكىزۋدى قولايلاندىرۋ جۇزەگە اسىرىلىپ، كەلە سالا ئوتىپ كەتەدى، اۋتومو‌بيل قاتارعا تۇرۋ، كەپتەلۋ جاعدايىن ەندىگارى كورمەيتىن بولدى. شوعىرلى تەكسەرۋ ورنى مەن جۇمىس ئتارتىبىن قايتا جاساۋ ارقىلى تاس جول شەكارا وتكەلىنەن كەدەننەن وتەتىن زاتتاردىڭ مولايۋىن بارىنشا جەبەدى"، ـ دەدى الاتاۋ قالاسىنىڭ ورىنباسار قالا باستىعى شۇي شىڭچياڭ.

تاس جول شەكارا وتكەلى عانا ەمەس، سالىنىپ جاتقان الاتاۋ ساعاسى تەمىر جولىنىڭ كونتەينەردى اۋىستىرىپ تيەۋ قويماسى دا شەكارا وتكەلىنىڭ كەدەننەن وتكىزۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۋ نسانداىرىنىڭ ئبىرى. سالىنىپ بولعاننان كەيىن، اسىلىندە تەك ولشەمدى رەلىستەگى نەمەسە كەڭ رەلىستەگى ئبىر عانا پويەز توقتاپ اۋىستىرىپ تيەۋ قويماسى ولشەمدى، كەڭ رەلىستەگى پويەز ئبىر ۋاقىتتا توقتايتىن ەتىپ رەتتەلىپ، كونتەينەردى جەرگە ئتۇسىرۋ، كوتەرۋ رەت سانى ازايتىلادى.

سوڭعى جىلدارى الاتاۋ قالاسى نەگىزدىك قۇرىلعى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، تەمىر جول ۋوگزالىندا بىترانىدى كەدەردەى ئوزى ئتۇسىرۋ جۇيەسى، كەشەندى قورعامالى باجى اۋماعىنىڭ تەمىر جول ارناۋلى جەلىسىن جاڭالاۋ، دەڭگەيىن جوعارىلاتۋ، كەشەندى قورعامالى باجى اۋماعىنىڭ كەڭ رەلىستى توپتاما بەكەتى، مۇناي مەن تابيعي گازدى اۋىستىرىپ تيەۋ جەلىسى، تاس جول شەكارا وتكەلىنىڭ كەدەندىك باقلاۋ ـ باسقارۋ قامباسى، كوپ فورمالى بىرلەسپە تاسىمال ورتالعى سياقتى شەكارا وتكەلىنىڭ كەدەننەن وتكىزۋ قابىلەتىن جوعارىلاتاتىن ئبىر توپ نەگىزدىك، شەشۋشى نسانداردى سالدى.

شۇي شىڭچياڭ مىنالاردى ئبىلدىردى: بيىل 2 تاس جول شەكارا وتكەلىنىڭ كەدەننەن وتكىزۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۋ نسانى سالىنىپ بولىپ، سناق رەتىندە جۇمىس جۇرگىزۋ كەزەڭىنە ئوتتى، شەكارا وتكەلىنىڭ زات وتكىزۋ قابىلەتى مەجەمەن ئبىر ەسەدەن استام جوعارىلايدى. تەمىر جول شەكارا وتكەلىنىڭ قابىلەتىن جوعارىلاتاتىن 10 نسان جەدەل سالنۋ ۇستىندە، مەجەمەن كەلەر جىلى تۇڭعىلدەي جۇمىسى ياقتايدى، سول كەزدە تەمىر جول شەكارا وتكەلىنىڭ جىلدىق كەدەننەن وتكىزۋ قۋاتىن 20 ميلليون تونناعا جوعارىلاتۋدان ئۇمىت بار.

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرىمجى قالاسى حۇڭيۋان سولتۇستىك جولى 500 ـ ئنومىر، تاراتۋ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 8830000 پوچتا ئنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان